

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 984/2023
17.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Павлица, адвокат из ..., против туженог „Југословенско речно бродарство“ АД Београд, чији је пуномоћник Бранко Димић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, враћања на рад и накнади штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3559/21 од 10.11.2022. године, у седници већа одржаној 17.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3559/21 од 10.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 463/19 од 18.05.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено је решење туженог о отказу уговора о раду ... од 03.12.2015. године, због незаконитог престанка радног односа, те је наложено туженом да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде за период од 03.12.2015. године, као дана незаконитог престанка радног односа, до 01.02.2019. године, у појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да за тужиоца, за период од 03.12.2015. године до 01.02.2019. године, уплати припадајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду пензијског и инвалидског осигурања, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за обавезно социјално осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање, на износе изгубљене зараде, опредељене у претходном ставу. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 390.689,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3559/21 од 10.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је пресуда Основног суда у Панчеву П1 463/19 од 18.05.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23- други закон) у вези са одредбом члана 92. Закона о уређењу судова („Сл. гласник РС“, бр. 10/23) и оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а указивањем у ревизији на повреду одредабе члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП, у ствари се оспорава утврђено чињенично стање, што не представља ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен на неодређено време код туженог на радном месту „портир – чувар“ у Сектору правних и општих послова. Према опису послова тог радног места, портир – чувар обавља послове портира на главном улазу у зграду, врши контролу уласка и изласка запослених и странака друштва, као и купаца и њихових странака, издаје пропуснице друштва странкама уз задржавање личне карте и по потреби и могућности прати их до траженог радника, спречава изношење имовине – инвентара друштва без одговарајуће пропратне документације, води све евиденције у вези доласка и одласка са посла у току радног времена, после њега, нерадним даном и државним празницима, не дозвољава улазак и задржавање лица без разлога. Место рада тужиоца је било у „Бродоремонт“ ..., Обала Тужилац је код туженог имао 12- часовно радно време са сменом од 07 часова ујутру до 19 часова увече и од 19 часова увече до 07 часова ујутру наредног дана. У „Бродоремонт“ ... радила су четворица портира – чувара, али је сваки портир радио сам у смени. Тужиоцу је решењем туженог од 03.12.2015. године отказан уговор о раду због повреде радне обавезе – неблаговремено, несавесно и немарно извршавање радних обавеза, које је као разлог за отказ предвиђено члана 137. став 1. тачка 33. Колективног уговора и чланом 3. Анекса 7. уговора о раду од 13.02.2015. године у вези са чланом 179. став 2. тачка 5. Закона о раду. У образложењу решења је наведено да се дана 22.07.2015. године догодила крађа на трећем мосту у „Бродоремонт“ ... и да је том приликом украдено шест гвоздених точкава. Тужилац је обишао трећи мост у 19,18 часова и наведену локацију даље до краја смене није обилаго, па ни у периоду од 21,40 часова до 23,42 часа, а крађа се десила у периоду од 22,35 часова, када је приспео чамац и пристао на тај мост, у 22,39 часова једна особа се попела на мост и узела точкове и додала их у чамац, а у 22,58 часова чамац је напустио „Бродоремонт“. У књизи извештаја тужилац није навео да се десила крађа, нити било шта сумњиво и изјавио је да смену предаје исправну. Према Упутству туженог о раду запослених у служби обезбеђења од 29.01.2015. године, тужилац је био у обавези да константно нагледа круг путем видео надзора и да објекат обилази у размаку од два сата најмање (може и чешће). С обзиром да тужилац у периоду када се десила крађа није био у обиласку, морао је на монитору у портирници, путем камера за видео надзор, вршити надгледање круга и сумњивих активности. У периоду када се крађа догодила све камере су радиле и на снимцима које су камере забележиле јасно се види читав догађај и чак пет сумњивих активности. Пре доношења решења о отказу уговора о раду, 27.08.2015. године, тужиоцу је уручено упозорење о постојању разлога за отказ у ком су у образложењу наведене све чињенице и докази који су наведени и у решењу о отказу уговора о раду. На ово упозорење тужилац се писмено изјаснио 03.09.2015.

године негирајући да је учинио повреду радне обавезе која му је стављена на терет и наводећи да није тачно да је несавесно и немарно извршавао своје радне обавезе.

Наведеног дана 21.07.2015. године, тужилац је радио смену од 19 часова увече до 07 часова ујутру наредног дана. У складу са обавезом да на свака два сата или чешће иде у обилазак круга предузећа, тужилац је извршио обилазак од 18,50 до 19,10 часова, од 19,30 до 20,10 часова, од 20,35 до 21,40 часова, од 23,42 до 23,56 часова и у 04,10 часова. Спорни (трећи) мост обишао је у 19,10, а након тога више није одлазио у обилазак тог моста. Приликом обиласка круга друштва, пролазио је близу тог моста, али осветљење није радило па се није могло ништа видети. Ту је река, а на стази којом се прилазило мосту налазио се отпадни материјал. Круг друштва је површине око 4 хектара и за његов обилазак је потребно од 20 минута до пола сата. Тај круг је покривен са 25 камера за видео надзор. Монитори преко којих се врши видео надзор су димензија 40x25cm. Снимак простора на трећем мосту, који није осветљен, мутан је и нејасан и тужилац није могао јасно да види трећи мост и догађања на њему.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужиоца и поништили као незаконито побијано решење о отказу уговора о раду, а туженог обавезали да тужиоца врати на рад, применом одредбе члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду. Закључили су да се у радњама тужиоца не стичу елементи повреде радне обавезе из поменуте законске одредбе, јер није утврђено постојање кривице тужиоца. По становишту првостепеног суда, необилазак моста до краја смене био је условљен околностима које се тужиоцу не могу ставити у кривицу, а то су велика површина круга предузећа који је требало обилазити, небезбедност круга у том делу, неосветљеност моста, чињеница да је тужилац радио сам у смени, а у погледу обавезе тужиоца да кад није у обиласку врши видео надзор, то су мале димензије монитора. По становишту другостепеног суда, уз наведено, с обзиром на то да се тужилац у време када је извршена крађа, након извршеног обиласка, налазио у портирници, тужени није конкретизовао радњу тужиоца – да није вршио константан мониторинг. Независно од тога, неосветљеност моста, те димензије слике на монитору, доводе у сумњу објективну могућност сваког човека да у таквим условима уочи сумњиве активности.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су усвајањем тужбеног захтева тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду и враћање тужиоца на рад код туженог, као и за накнаду штете, правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 2. тач. 5. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 са изменама и допунама), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом, односно уговором о раду. Одредбом члана 180. став 1. и 2. Закона о раду, прописана је процедура коју послодавац мора да спроведе пре отказа уговора о раду, између осталог, у случају из члана 179. став 2. и 3. тог закона, дужан је да запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора и да му остави рок од најмање 8 дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења (став 1). Обавеза послодавца је да у упозорењу наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење (став 2).

Колективним уговором туженог од 12.01.2015. године, у члану 137. став 1. тачка 33, предвиђено је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом

кривицом учини повреду радне обавезе и то неизвршавањем или несавесним, неблаговременим или немарним извршавањем радних обавеза утврђених уговором о раду.

Дакле, из садржаја одредбе члана 179. став 1. тачке 1. и 5. Закона о раду, следи да је основ одговорности запосленог за повреду радне обавезе постојање његове кривице, при чему је терет доказивања постојања чињеница које формирају отказни разлог на страни послодавца. По налажењу Врховног суда, тужени у конкретном случају није доказао постојање кривице тужиоца. Тужени, као послодавац, није обезбедио услове рада који би тужиоцу омогућили квалитетно извршавање послова „портира – чувара“ које је тужилац обављао. При том, понашање тужиоца које се састоји у необилажењу трећег моста до краја смене, а што је стављено тужиоцу на терет код квалификације повреде радне обавезе, није у узрочно – последичној вези са извршеном крађом, јер у периоду када се крађа десила и када су први пут уочене сумњиве активности, тужилац је завршио редовни обилазак подручја фабрике. Евентуална повреда радне обавезе могла се огледати само у невршењу константног видео надзора у периоду када се тужилац налазио у портирници. Међутим, тужени у конкретном случају, и по налажењу Врховног суда, није доказао постојање кривице тужиоца у вези са овом обавезом тужиоца будући да као послодавац није обезбедио услове рада који би тужиоцу омогућили да квалитетно обавља овај посао. Ово код утврђених чињеница да су у условима ноћне смене чувари радили сами, да је трећи мост на коме се догодила крађа био неосветљен, да је цео терен који је површине 4 хектара био покривен са 25 камера за видео надзор, које запослени портир-чувар истовремено нагледа, при чему је димензија слике на монитору мала. Све ове околностима се не могу приписати у кривицу тужиоца, па нема ни повреде радне обавезе од стране тужиоца.

Наводима ревизије претежно се побија правилност утврђеног чињеничног стања, што је без утицаја на одлучивање, будући да се ревизија не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, на основу одредбе члана 407. став 2. ЗПП, осим у случају из члана 403. став 2. тог закона, што овде није случај.

Правна последица правноснажне судске одлуке о поништају одлуке о престанку радног односа на основу члана 191. став 1. Закона о раду је накнада штете у висини изгубљене зараде и других примања које запосленом припадају по закону, општем акту и уговором о раду уплата доприноса за обавезно социјално осигурање, па је правилно усвојен и захтев за исплату изгубљених зарада уз уплату припадајућих доприноса. Правна последица је повраћај тужиоца као запосленог на рад.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 414. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**